Finantsinspektsioon

KOMMENTAARIDE JA ETTEPANEKUTE TABEL
Finantsinspektsiooni märgukirja „Finantspettuste riskide juhtimine“ kohta ärakuulamisel esitatud kommentaarid ja Finantsinspektsiooni seisukohad

Finantsinspektsioon saatis 09.09.2026 märgukirja „Finantspettuste riskide juhtimine“ projekti turuosalistele, MTÜ-le Eesti Pangaliit, MTÜ-le Eesti Krediidiandjate Liit, MTÜ-le FinanceEstonia, MTÜ-le Eesti Kindlustusseltside Liit, MTÜ-le Eesti Kindlustusmaaklerite Liit ning Rahandusministeeriumile kommenteerimiseks. Tagasiside märgukirja projektile edastasid Finantsinspektsioonile:

1. MTÜ Eesti Pangaliit
2. FinanceEstonia MTÜ
3. MTÜ Eesti Krediidiandjate Liit
4. Luminor Bank AS
5. Bigbank AS
6. ESTO AS
7. Telia Eesti AS
8. InPro Insurance Brokers OÜ
9. If P&C Insurance AS
10. CREDEO Kindlustusmaakler OÜ
11. Tuleva Fondid AS

Ülaltoodud vastajate sisulised kommentaarid:

Nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud/ mitte-arvestatud/ selgitatud	Finantsinspektsiooni seisukohad/vastused
Eesmärk			
1.	Teeme ettepaneku lisada märgukirja finantspettuse või pettuseriski definitsioon ning esitada mõned selgitavad näited, erinevate sektorite lõikes. Praeguses sõnastuses jääb ebaselgeks, milliseid juhtumeid märgukiri hõlmab, sealhulgas kas selle kohaldamisalasse kuuluvad näiteks kliendi vastu toime pandud pettused, kliendi toime pandud pettused, sisepettused ning kolmandate isikute poolt toime pandud pettused. Mõiste täpsustamine aitaks tagada märgukirja ühetaolisema tõlgendamise ja rakendamise kõigi finantssektori osaliste poolt.	Arvestatud	Märgukirja sissejuhatuses „Eesmärk“ toodud finantspettuste riski definitsiooni on täiendatud selgitusega. (vt „Eesmärk“ 3. lõik).
2.	Märgukirja projekti osas „Eesmärk“, milles mh kirjeldatakse finantspettuste riski, seostatakse seda üksnes finantsasutuste ja nende tegevusega. Juhime tähelepanu, et oluline osa pettuste ründepinnast asub väljaspool finantsasutuste mõjusfääri, näiteks telekommunikatsioonivõrgud (võltsitud helistajanumbrid, välismaised kõnekeskused) ning kliendi enda hoolsus autentimisvahendite ja paroolidega	Selgitatud	Märgukirja punktis 8: „*Finantsasutus teeb oma pädevuse piires koostööd pädevate asutuste, teenusepakkujate, teiste finantssektori osaliste ja muude asjaomaste osapooltega*“. Märgukirjaga rõhutatakse finantsasutuse enda pädevust ja vastutust ning selleks tehtava koostöö olulisust. Finantsinspektsioonil puudub järelevalvepädevus teiste isikute üle, kellele ettepanekus on viidatud.

	ümberkäimisel. Seetõttu teeme ettepaneku täiendada märgukirja põhimõttega, et pettuste tulemuslik tõkestamine eeldab laiemalt erinevate sektorite ülest koostööd ja vastutuse jaotust ka finantssektorist väljapoole jäävate osapooltega. Koostöö raames võiks meie hinnangul pöörata suuremat tähelepanu asjaomaste osapoolte vahelisele kiirele infovahetusele tegelikult aset leidnud pettusjuhtumite kohta. Eelkõige peame oluliseks operatiivset teabe jagamist uute pettusskeemide ja selliste juhtumite kohta, mis erinevad varasemalt tuvastatud pettustest. See võimaldaks turuosalistel rakendada ennetavaid ja tõkestavaid meetmeid võimalikult varases etapis ning tugevdada kogu sektori valmisolekut finantspettuste vastu.		
3.	Teeme ettepaneku veelgi selgemalt rõhutada, et märgukirjas kirjeldatud meetmete rakendamise ulatus sõltub finantsasutuse suurusest, ärimudelist, tegevuse laadist, tehingute olemusest ja riskiprofiilist. Sealjuures võiks selgemalt välja tuua, et teatud tehnoloogilised lahendused, nagu masinõppel põhinevad süsteemid, tehisintellekti rakendused või võrgustikuanalüüs, ei kujuta endast kõikidele finantsasutustele kohalduvat miinimumstandardit.	Selgitatud	Märgukirja sissejuhatuses ning punktides 3 ja 4 on antud alused riskipõhisele ja proportsionaalsele lähenemisele. Finantsinspektsioon ei pea mõistlikuks ega ka võimalikuks nendes küsimustes täpsemaks minemist vastavalt ettepanekule, kuna selliseid hinnanguid saab anda üksiku turuosalise põhiselt ning tunnustatud (minimaalsed) lahendid ja üldine oodatav kutseoskus riskide juhtimisel on ajas muutuv ehk arenev, sh selleks kasutatavad tööriistad.
4.	Palume Finantsinspektsioonil kaaluda märgukirjas toodud sõnastust toodud ootuste osas või kaaluda, kas sisalduvad ootused tuleks kehtestada soovitusliku juhendi vormis, mis tagaks turuosalistele suurema õigusselguse ja selgemad kriteeriumid proportsionaalsuse hindamiseks.	Selgitatud	Märgukirja Eesmärgi punktis on välja toodud, millele soovitakse märgukirjaga tähelepanu juhtida. Finantsinspektsioon ei ole hetkel pidanud vajalikuks täiendava juhendi kehtestamist.
5.	Märgukiri viitab proportsionaalsuse põhimõttele ning kinnitab, et finantsasutus võib ootuste rakendamisel lähtuda oma tegevuse laadist, mahust ja keerukusest. Tervitame seda põhimõttelist rõhuasetust. Praktikas on aga proportsionaalsuse piiritlemine keeruline. Mis oleks, kui Finantsinspektsioon aitaks sisustada, kuidas erinevat suurust ja keerukust omavad krediidiandjad võiksid konkreetseid ootusi proportsionaalselt rakendada, eristades selgemini suuri universaalpankasid ja väiksemaid spetsialiseerunud krediidiandjaid. Kas siinkohal saab näitena välja tuua näitena mõne olemasoleva valdkonna lähenemise?	Selgitatud	Selgitatud ülal (vt punkt 3).
6.	Märgukiri ei sätesta selget ajakava ootuste rakendamiseks. Arvestades, et mitmed märgukirjas toodud ootused võivad nõuda asutustelt sisemiste protsesside,	Selgitatud	Tegemist on abistava iseloomuga juhistega. Rakendamise ajakava pole eesmärgiks seatud. Iga finantsasutus saab ise hinnata, kas vastavalt esitatust ja

	dokumentatsiooni ja IT-lahenduste ümberkujundamist, palume Finantsinspektsioonil kaaluda mõistliku üleminekuaja määramist.		seadusest tulenevatest nõuetest on finantsasutusel põhjendatud ja mõõdupärane rakendada täiendavaid kontrolle. Selline kohustus kehtib finantsasutusele ka täna.
7.	Soovime rõhutada märgukirjas välja toodud riskipõhise ja proportsionaalse lähenemise olulisust väiksemate kindlustusvahendajate puhul. Märgukiri hõlmab väga laiaulatuslikke ootusi seoses juhtimise, riskihindamise, seire, aruandluse, tehnoloogiliste lahenduste, juhtumite käsitlemise, koolituse ning kolmandate osapooltega seotud riskide juhtimisega. Väikese kindlustusmaakleri tegevuse laad, ulatus ja riskiprofiil erinevad oluliselt näiteks pankade või teiste suuremahuliste finantsteenuse osutajate omadest. Sellest tulenevalt ei pruugi eraldiseisvate riskijuhtimise, vastavuskontrolli, infoturbe või siseauditi funktsioonide ning ulatuslike tehnoloogiliste seirelahenduste rakendamine väikese kindlustusmaakleri puhul olla proportsionaalne. Seetõttu palume võimalusel täiendavaid praktilisi juhiseid selle kohta, milliseid meetmeid ja dokumentatsiooni peab Finantsinspektsioon väikese kindlustusmaakleri puhul üldjuhul piisavaks, et täita märgukirjas toodud ootusi proportsionaalselt tema tegevuse mahu, iseloomu ja riskitasemega. Samuti oleks kasulik saada täiendavat selgust, kuidas rakendada märgukirjas toodud ootusi sellistes olukordades, kus organisatsiooni suurus ja tegevuse iseloom ei eelda eraldiseisvate kontrollifunktsioonide või keerukate tehnoloogiliste lahenduste olemasolu.	Selgitatud	Selgitatud ülal (vt punkt 3).
1.	**Juhtimine ja organisatsiooniline raamistik**		
8.	Märgukirja 1. punkti kohaselt peab finantsasutuse juhtorgan määratlema pettuseriskidega seotud riskitaluvuse. Samas ei nõua teadaolevalt tulevikus rakenduv AMLA ja AML määrus ja direktiiv enam otseselt riskitaluvuse (riskiisu) määratlemist rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas. Leiame, et selguse huvides tuleks täpsustada, kas pettuste valdkonnas jääb eraldiseisev soovitus kehtima. Lisaks on märgukirjas toodud välja nõue, et juhtorgan peab saama regulaarselt ülevaate pettuseriskide tasemest. Leiame, et	Arvestatud	Selles märgukirjas riskiisu ja riskitaluvuse teemat pettuseriski spetsiifiliselt ei käsitleta, see on üldise riskijuhtimise raamistiku küsimus.

	informatsiooni jagamise korraldus ja sagedus võiks olla iga organisatsiooni enda kehtestada vastavalt parimatele praktikatele, mistõttu tundub selle detailne reguleerimine märgukirjas ülemäärane.		
9.	Teeme ettepaneku täpsustada, kas pettuste valdkonnas hakkab kehtima eraldiseisev soovitus määratleda riskitaluvus, arvestades tulevikus rakenduv AMLD/AMLR seda otseselt ette ei näe.	Arvestatud	Vt punkt 8.
10.	Märgukirja projekti punktis 1 kirjeldatakse mitmete funktsioonide kaasamist pettuseriskide juhtimisse. Teeme ettepaneku täpsustada, et konkreetne vastutuste jaotus ning rollide määratlemine jääb finantsasutuse otsustada, arvestades organisatsiooni ülesehitust ja kolme kaitseliini põhimõtet. Selline täpsustus aitaks vältida kontrollifunktsioonide dubleerimist ning erinevate üksuste vastutuse kattumist.	Selgitatud	Märgukirja punkti 1 kokkuvõttev lause täpsustab, et „Juhtorgan vastutab pettuseriski juhtimise raamistiku loomise ja tõhusa toimimise eest, tagades selleks piisavad ressursid, asjakohased kontrollimeetmed ning riskide pideva hindamise ja seire“. Nagu ettepanekus esitatud, siis konkreetne vastutuste jaotus ning rollide määratlemine jääb finantsasutuse otsustada.
11.	Toetame nõuet, et juhatus (või juhtkond) määraks selgelt kindlaks kelmuseriskiga seotud rollid, vastutuse ja aruandlusahela ning koordineeriks kelmuseriski juhtimist koos rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise (AML/CFT), vastavuskontrolli, infoturbe ja siseauditi üksustega. Palume täpsustada, kui ametlik ja dokumenteeritud see süsteem peaks olema (kas nõutakse eraldiseisva dokumendina vormistatud kelmuse riskiisu põhimõtteid või piisab riskiisu ühendamisest olemasolevasse ettevõtte ülesesse riskijuhtimissüsteemi).	Selgitatud	Pettuseriskide juhtimise põhimõtted ja raamistik võivad olla finantsasutuse olemasolevate sisekordade, riskihindamise ja riskijuhtimise raamistiku osa või selle täiendus, kuid pettuse valdkonna riskide käsitlemine peab olema selgelt tuvastatav. Lähtuvalt proportsionaalsuse põhimõttest saab asutus hinnata kas ja mis ulatuses vajab pettuse risk eraldi käsitlemist või on võimalik seda käsitleda koos teiste riskivaldkondadega.
12.	Palume märgukirja osades 1 ja 2 kaaluda ja vajaduse korral täpsustada, kas pettuseriskide juhtimise põhimõtted ja raamistik võivad olla ka finantsasutuse olemasolevate sisekordade, riskihindamise ja riskijuhtimise raamistiku täiendus.	Selgitatud	Selgitatud ülal (vt punkt 11).
2.	**Pettuseriskide tuvastamine, hindamine ja ennetamine**		
13.	Teeme ettepaneku selgitada, kas antud punkti all peetakse silmas laiapõhjalist ja kogu organisatsiooni hõlmavat riskihindamist või jooksvate muudatuste riskihindamise (näiteks kliendi riski mudelite ehk *customer risk assessment*) raames tehtav hindamine ja dokumenteerimist. Lisaks palume täpsustada, millised tegevused on FI nägemuses iga-aastase riskihinnangu osa ja milliseid tuleb teha jooksvalt (nt uute toodete või oluliste muudatuste korral), et tagada ühtne arusaam nõuetest.	Selgitatud	Riskide tuvastamine, hindamine ja ennetamine on laiapõhjaline ja kogu organisatsiooni hõlmav tegevus. Pettuserisk on üks riskivaldkondadest, mida tuleb selle raames arvestada. Riskide tuvastamine, hindamine ja juhtimine on pidevad protsessid, mida tuleb teha regulaarselt ning proportsionaalselt vastavalt asutuse tegevuse ulatusele. Eraldiseisvalt regulaarsetest tegevustest on oluline enne uute toodete turule toomist hinnata sellega seonduvaid riske ning vastavate riskijuhtimise meetmete sobivust ja piisavust.
14.	Konsolideerida liialt spetsiifilisi punkte, näiteks "toodete, teenuste ja tehingute..."	Arvestatud	Arvestatud ettepanekut konsolideerida spetsiifilisi punkte:

	ning "digitaalsete toodete, teenuste ja lahenduste...", sõnastades need üldisemalt, näiteks: „toodete, teenuste, kliendisegmentide ja –kanalite ning muude lahenduste pettuseriskide juhtimine, arvestades nii turvalisust kui ka klientide kaitset.“		„• *toodete, teenuste ja tehingute, kliendisegmentide ja -kanalite, makselahenduste, sisemiste protsesside, töötajate, kolmandate osapoolte, uute tehnoloogiate ning väliskeskkonna riskide hindamist;* • *digitaalsete toodete, teenuste ja lahenduste kasutusmugavuse ning kättesaadavuse tasakaalustamist pettuseriskide juhtimise, turvalisuse ja klientide kaitsega;“* asendatud järgmiselt: *„toodete, teenuste, kliendisegmentide ja –kanalite ning muude lahendustega kaasnevate pettuseriskide hindamine ja juhtimine, arvestades nii turvalisust kui ka klientide kaitset.“*
15.	Proportsionaalsus: Märgukirja projektis on kirjeldatud, et finantsasutus võib märgukirjas esitatud põhimõtete rakendamise viisi ja ulatuse määramisel lähtuda oma tegevuse laadist, mahust ja keerukusest ning talle ja tema klientidele avalduvate riskide hinnangust. Samas on märgukirja punktides 2 ja 6 kasutatud ootuste kirjeldamisel sõna „vähemalt“. Lähtuvalt võimalusest rakendada märgukirjas esitatud põhimõtteid proportsionaalselt, teeme ettepaneku muuta punktides 2 ja 6 kasutatud sõnastust („vähemalt“).	Arvestatud	Märgukirja punktidest 2 ja 6 on eemaldatud sõna „*vähemalt*“.
16.	Märgukirja kohaselt peab finantsasutuse riskihindamine hõlmama "vähemalt" kindlaksmääratud komponente. Samas on märgukirja eesmärgi osas mainitud, et põhimõtete rakendamisel võib lähtuda proportsionaalsuse põhimõttest. Meiepoolne soovitus oleks jääda proportsionaalsuse juurde.	Arvestatud	Vt punkt 15.
17.	Pettuseriskide juhtimise raamistiku ülevaatamine: Toetame nõuet vaadata pettuseriskide juhtimise raamistik regulaarselt üle. Samas võiks täpsustada, et nõue on täidetud ka olukorras, kus ülevaatus toimub finantsasutuse tavapäraste riskijuhtimise, sisekontrolli või juhtimissüsteemi hindamise protsesside raames. See aitaks vältida olukorda, kus märgukirja tõlgendatakse nõudena koostada eraldiseisev iga-aastane ülevaatusdokument.	Arvestatud	Märgukirja punkti 2 on täiendatud kokkuvõtva lausega uues sõnastuses järgmiselt: „*Finantsasutus vaatab üle pettuseriskide juhtimise raamistiku regulaarselt, kuid vähemalt kord aastas. Protsess ei pea toimuma eraldiseisvalt, vaid võib sisalduda finantsasutuse tavapärase riskijuhtimise, sisekontrolli või juhtimissüsteemi hindamise raames. Pettuseriskide juhtimise raamistik vaadatakse üle ka siis, kui finantsasutuse tegevuses, ohupildis, pettusetüpoloogiates, tehnoloogilises keskkonnas, sektori praktikas või regulatiivsetes nõuetes ja ootustes toimub oluline muutus*.“
18.	Pettuseriski käsitlemine iseseisva riskikategooriana: kehtiv õigusraamistik	Selgitatud	Selgitatud ülal (vt punkt 11).

	käsitleb pettusriski operatsiooniriski alamkategooriana. Märgukirjast võib järeldada, et oodatakse pettusriskile iseseisvat juhtimisraamistikku, sh eraldi riskitaluvuse määratlust, eraldiseisvat riskihindamist ning sellekohast aruandlust juhtorganile. Palume Finantsinspektsioonil täpsustada, kas turuosalistelt oodatakse eraldiseisvat raamistiku loomist ja sellisel juhul, millisest konkreetsest sättest selline ootus tuleneb, või selgitada, et tegemist on kehtivat raamistikku täiendava uue ootusega. Samuti on märgukirjas toodud välja ajaline mõõde raamistiku ülevaatamiseks – vähemalt kord aastas, millega märgukiri kehtestab uue nõude.		
19.	Klientide teavitamise kohustus pettuseohtudest: märgukirjast tuleneb eeldus, et finantsasutus teavitab kliente peamistest pettuseohtudest. Palume täpsustada vastava õigusliku aluse või selgitada, milline on Finantsinspektsiooni ootus kõigilt turuosalistelt.	Selgitatud	Juhime tähelepanu märgukirja eesmärgile: „*Käesolev märgukiri on abistava iseloomuga ning kirjeldab Finantsinspektsiooni ootusi finantspettustega seotud riskide juhtimisele*.“ Kuivõrd finantspettus tekitab kahju nii kliendile kui ka finantsasutusele endale, kaitseb pettuseriski maandamine mõlema poole huve.
20.	Pettuseriski tuvastamine, hindamine ja ennetamine: Toetame nõuet hinnata pettuseriski enne uute toodete turule toomist, uutele turgudele sisenemist või oluliste muudatuste tegemist. Palume, et juhendis täpsustatakse, millise minimaalse sageduse ja põhjalikkusega peaksid ettevõtted tegema „vähemalt kord aastas“ toimuvat riskihindamise ülevaatust. Eelnev aitaks tagada nõuete proportsionaalse ja ühetaolise rakendamise kogu sektoris.	Selgitatud	Selgitatud ülal (vt punkt 11). Proportsionaalsuse hindamise pädevus on igal finantsasutusel endal.
21.	Teeme ettepaneku tõsta töötajate teadlikkuse suurendamist ja klientide teavitamist käsitlev punkt üle punkti 7 „Koolitus“ alla, kuhu see sisuliselt paremini sobib.	Selgitatud	Töötajate osas on teadlikkuse tõstmine ja koolitamine punkti 7 all kaetud, kuid klientide teavitamine on osa pettuse ennetamisest, mistõttu ei sobitu see töötajate koolitamist käsitlevasse peatükki.
3.	**Tehnoloogilised lahendused ja seire**		
22.	Tehnoloogiliste lahenduste näitlik iseloom: Märgukirja projekti punktis 3 toodud tehnoloogiliste lahenduste loetelu võib praktikas kujuneda järelevalveliseks miinimumootuseks sõltumata märgukirja eesmärgist. Teeme ettepaneku sõnaselgelt märkida, et loetletud lahendused on illustratiivsed näited võimalikest meetmetest ning finantsasutus võib valida ka muid riskide maandamiseks sobivaid lahendusi. Toetame	Arvestatud	Märgukirja punkti 3 täiendatud: „*muud finantsasutuse valikul riskide maandamiseks vajalikud ning sobivad lahendused*“.

	põhimõtet, mille kohaselt tuleb digitaalsete toodete ja teenuste kujundamisel arvestada pettuseriskidega. Samas võiks täpsustada, et kontrollimeetmete kujundamisel tuleb arvesse võtta ka nende mõju kliendikogemusele, teenuste kättesaadavusele ja kasutusmugavusele. Liigselt piiravad või keerukad kontrollimeetmed võivad mõjutada teenuste kasutatavust ning takistada klientide ligipääsu finantsteenustele. Kuigi automatiseeritud lahendused võivad oluliselt toetada pettuste avastamist, peaks säilima võimalus rakendada riskipõhist ekspertanalüüsi ja inimhinnangut eelkõige keerukamate, piiripealsete või suure mõjuga juhtumite korral.		
23.	Automatiseeritud mudelite ja tehisintellekti rakenduste valideerimine: märgukiri eeldab, et automatiseeritud ja mudelipõhiste pettuste tuvastamise lahenduste kasutamisel tagatakse nende testimine, valideerimine ja regulaarne ülevaatus. Juhime tähelepanu, et kehtiv regulatsioon käsitleb IKT-riski laiemalt ega sätesta pettusemudelitele spetsiifilisi valideerimiskohustusi, seejuures on EL-i tehisintellekti määrus alles rakendumisfaasis. Palume Finantsinspektsioonil täpsustada, milliseid konkreetseid valideerimisstandardeid oodatakse ning kas Finantsinspektsioon kavatseb selles küsimuses anda lisasuuniseid.	Selgitatud	Siin lisasuuniseid anda ei ole plaanis.
24.	Tehnoloogilised lahendused ja seire: Toetame põhimõtet, et nii automatiseeritud kui ka manuaalsetel kontrollidel on oma roll, mis on kohandatud vastavalt asutuse suurusele ja riskiprofiilile. Kuid juhime tähelepanu juhendis välja toodud näitlikule tehnoloogiate nimekirjale (reaalajas seire, anomaaliate tuvastamine, masinõppe ja tehisintellekti rakendused, võrgustikuanalüüs) ning palume lõplikus juhendis selgesõnaliselt kinnitada, kooskõlas juhendi enda proportsionaalsuse põhimõttega, et tegemist on näitliku loetelu, mitte kohustusliku tehnoloogiate nimekirjaga. See aitab vältida olukorda, kus väiksematelt ja keskmise suurusega ettevõtetelt nõutaks tegelikkuses kõigi nende tehnoloogiate olemasolu.	Arvestatud	Vt punkt 22.
4.	**Kolmandate osapoolte ja teenusepakkujatega seotud riskid**		
25.	Kolmandate osapoolte ja teenusepakkujatega seotud riskid: punktis toodud „kolmandate osapoolte, agentide, partnerite ja teenusepakkujate“ määratlus on	Selgitatud	Täpsustame kohaldamisala. Märgukirja punkti 4 eesmärk ei ole kehtestada finantsasutustele kohustust hinnata ja juhtida kõigi lepinguliste partnerite ja

	liiga üldine ja võib osutuda põhjendamatult koormavaks. Palume täpsustada ja kitsendada punkti 4 kohaldamisala, piiritledes selle näiteks oluliste tegevuse edasiandmise partneritega (*outsourcing partners*) ning vastava sektori spetsiifiliste agentidega (nt krediidi-, investeerimis- või makseagendid). Lisaks palume selgitada, milliseid osapooli on silmas peetud punktis 4 (nt kas kõik lepingulised partnerid, olulised teenuse edasiandmise partnerid, korrespondentpanganduse partnerid või näiteks IKT-teenusepakkujad), et vältida tõlgenduserinevusi.		teenusepakkujatega seotud pettuseriske ühetaoliselt või samas ulatuses. Punkti eesmärk on juhtida tähelepanu sellele, et finantsasutuse klientide vastu suunatud pettuseriskid võivad tuleneda ka kolmandate osapoolte tegevusest või olla nende tegevuse kaudu võimaldatud. Seetõttu ei ole põhjendatud piirata punkti kohaldamisala üksnes oluliste tegevuse edasiandmise partnerite ja agentidega. Lisaks nimetatud osapooltele võivad finantspettuste riski seisukohast olulised olla ka muud vahendajad, partnerid ja teenusepakkujad, kelle tegevus või ligipääs finantsasutuse süsteemidele, andmetele või klientidele võib mõjutada pettuste ennetamist, avastamist või lahendamist. Samas tuleb rõhutada, et kolmandate osapooltega seotud pettuseriskide hindamisel ja juhtimismeetmete rakendamisel lähtub finantsasutus riskipõhisest lähenemisest. See tähendab, et meetmete ulatus ja rakendamise sagedus sõltuvad konkreetse koostöösuhte iseloomust, olulisusest ja sellega seotud pettuseriskist. Seega ei eelda märgukiri kõikide kolmandate osapoolte suhtes samaväärsete kontrollimeetmete rakendamist. Sealjuures ei kuulu siin silmas peetud kolmandate osapoolte alla registrid ja muud osapooled, kellega lepingu sõlmimine on kohustuslik tulenevalt kehtivatest regulatsioonidest nagu näiteks DORA.
26.	Märgukirja projekti punktis 4 on selgitatud, et „Finantsasutus arvestab, et pettuseriskid võivad tuleneda ka kolmandate osapoolte, agentide, partnerite ja teenusepakkujate tegevuse kaudu“, ning kirjeldatud ootusi seoses nende osapooltega. Lähtudes proportsionaalsuse põhimõttest, teeme ettepaneku täpsustada ja kitsendada märgukirja punkti 4 kohaldamisala, piiritledes selle näiteks tegevuse edasiandmise osapoolte ja agentidega (sõltuvalt sektorist krediidiagent, investeerimisagent, makseagent jne). Hetkel on määratlus väga üldine, mis võib kaasa tuua märgukirja punktis 4 kirjeldatud ootuste laienemise kõigile lepingulistele partneritele ning osutuda põhjendamatult koormavaks.	Selgitatud	Selgitatud ülal (vt punkt 25).
27.	Kolmandate isikute ja teenusepakkujatega seotud riskid: toetame ootusi, mis on seatud järelevalvele kolmandate isikute ja teenusepakkujate üle, kelle tegevusega kaasneb kelmuserisk.	Selgitatud	Täpsustame kohaldamisala selgitamaks, et kolmandate isikute ja teenusepakkujatega seotud pettuseriskide juhtimise nõuded kohalduvad riskipõhiselt kõigile

	Sooviksime täpsustust korra kohaldamisala kohta. Eelkõige huvitab meid, kas lisaks maksetöötlejatele ja partnerettevõtetele hõlmab see ka isikutuvastuse ning taustakontrolli andmete pakkujaid. Nende all mõtleme näiteks IDV teenusepakkujaid ning sanktsioonide ja riikliku taustaga isikute kontrolli pakkujaid. Samuti palume selgitada, kui põhjalikku dokumenteerimist oodatakse madalama riskiga partnerkaupmeeste osas võrreldes kõrge riskiga partnerkaupmeestega.		kolmandatele isikutele, kelle tegevus või osutatavad teenused võivad mõjutada finantsasutuse pettuseriski. Kohaldamisala ei piirdu maksetöötlejate ja partnerettevõtetega, vaid võib hõlmata ka isikutuvastuse, sanktsioonikontrolli ning riikliku taustaga isikute kontrolli teenusepakkujaid, kui nende osutatavate teenustega kaasneb pettuserisk. Kohaldamise ulatus ja kontrollimeetmete põhjalikkus sõltuvad konkreetse teenuse iseloomust, kolmanda isiku rollist ning koostöösuhtega seotud riskide olemusest ja olulisusest. Dokumenteerimise puhul lähtutakse samuti riskipõhisest ja proportsionaalsest lähenemisest. Madalama riskiga partnerkaupmeeste puhul võib näiteks piisata lihtsustatud riskihindamisest ja selle tulemuste dokumenteerimisest, samas kui kõrgema riskiga partnerkaupmeeste puhul on põhjendatud põhjalikum riskihindamine, täiendavate kontrollimeetmete rakendamine ja nende rakendamise dokumenteerimine.
28.	Juhime tähelepanu, et märgukirja osa 4 ootused kolmandatele osapooltele eeldavad, et finantsasutus saab osapoole valida, sellega lepingu sõlmida ja koostöö lõpetada. Pensionisüsteemis on fondivalitseja võimalused koostööpartnerite valimisel aga üsna piiratud, sest Pensionikeskuse ja teiste kontohaldurite kasutamine tuleneb seadusest.	Selgitatud	Selgitame, et punktis 4 nimetatud kolmandate osapoolte alt jäävad välja registrid ja muud osapooled, kellega on lepingu sõlmimine kohustuslik tulenevalt kehtivatest regulatsioonidest.
5.	**Juhtumite käsitlemine**		
29.	Intsidentide käsitlemine: Toetame ootust, et pettusjuhtumite tuvastamiseks, registreerimiseks, eskaleerimiseks, uurimiseks ja lahendamiseks oleks olemas dokumenteeritud protsess. Selleks aga, et aruandluskohustus püsiks vastavuses juhtumi olulisusega, võiks lõplikus juhendis eristada kasvõi üldisel tasemel 5. punktis kirjeldatud täiemahulist protsessi nõudvat juhtumit ning igapäevase kontrolli käigus lahendatavaid tavapäraseid üksikjuhtumeid.	Selgitatud	Märgukiri on abistava iseloomuga ning kirjeldab Finantsinspektsiooni ootusi finantspettustega seotud riskide juhtimisele. Märgukirja eesmärk ei ole selles küsimuses minna nii täpseks, finantsasutus saab vastava lahendi riskipõhiselt ise otsustada.
6.	**Andmed, aruandlus ja pidev täiustamine**		
30.	Teeme ettepaneku selguse huvides asendada punktis kasutatud sõna „liike“ läbivalt kasutatava terminiga „tüpoloogia“.	Arvestatud	Asendatud sõna „*liike*“ sõnaga „*tüpoloogiaid*“.
31.	Teeme ettepaneku selgitada, kuidas Finantsinspektsioon näeb ette „avastamise ja tõkestamise tõhususe“ mõõtmist.	Selgitatud	Riskikontrollide tõhususe hindamine on tavapärane meede mistahes riski kontekstis, mistõttu selle märgukirja

			eesmärk ei ole eraldi selle aspekti asjaolusid täiendavalt käsitleda.
32.	Märgukirja projekti punkti 6 esimeses lauses ja loetelu kolmandas punktis on kasutatud sõna „riskisuundumus“. Palume selgitada, mida selle all on täpsemalt mõeldud, ning võimaluse korral sõnastust vastavalt täpsustada.	Selgitatud	Riskisuundumus on organisatsiooni valmisolek võtta riske oma eesmärkide saavutamiseks, arvestades võimalikke kahjusid ja kasu.
7.	**Koolitus**		
33.	Piirduda kolmandate isikute koolitamise puhul oluliste tegevuse edasiandmise partneritega, mitte käsitleda kõiki kolmandaid osapooli (sarnaselt punktile 4 on ka siin oluline piiritleda kolmandate isikute ringi, kellele koolituskohustus laieneb).	Arvestatud	Ettepanekuga arvestatakse täpsustades punkti 4 kohaldamisala riskipõhiselt. Sätte eesmärk ei ole hõlmata kõiki lepingulisi partnereid ühetaolise pideva seire kohustusega, vaid keskenduda kolmandatele osapooltele, kelle tegevus või osutatavad teenused võivad oluliselt mõjutada finantsasutuse pettuseriski. Nende hulka võivad kuuluda olulised tegevuse edasiandmise partnerid, asjakohased agendid ja vahendajad ning IKT-teenusepakkujad. Kohaldamisala täpsustamisel säilitatakse piisav paindlikkus, et võtta arvesse finantsasutuse tegevuse eripära ja konkreetse koostöösuhtega seotud riske.
34.	Toetame koolitustega seotud ootusi, sealhulgas teadlikkuse tõstmise meetmete laiendamist asjaomastele kolmandatele isikutele. Sooviksime täpsustust kolmandate isikute koolitamise ulatuse kohta kaupmeeste võrku haldavate ettevõtete puhul. Kas selle ootuse täitmiseks piisab partnerkaupmeestele jagatavatest põhijuhistest pettuste riski osas või nõutakse eraldiseisvat ametlikku koolitusprogrammi?	Selgitatud	Märgukiri on abistava iseloomuga ning kirjeldab Finantsinspektsiooni ootusi finantspettustega seotud riskide juhtimisele. Märgukirjaga ei ole eesmärk minna nendes teemades nii täpseks. Iga asutus saab vastavalt oma ärimudelile need lahendid ise hinnata ja otsustada.
8.	**Koostöö**		
35.	On oluline arvestada, et teabe jagamist piiravad sageli isikuandmete kaitse nõuded, pangasaladuse hoidmise kohustus ning muud konfidentsiaalsusnõuded. Seetõttu teeme lisaks eespool toodule ettepaneku lisada märgukirja täpsustus, et koostöö ja teabevahetus toimub kohaldatavate õigusaktide ning konfidentsiaalsuskohustuste piires.	Arvestatud	Märgukirja punkti 8 täiendatud viimase lausega: *„Koostöö ja teabevahetus toimub kohaldatavate õigusaktide ning konfidentsiaalsuskohustuste piires.“*
36.	Sektoriülene vabatahtlik koostöö: Turuosaliste - kes katusorganisatsioonidesse ei kuulu või osalevad seal passiivselt, hoidudes laialdasemast sektoriülesest koostööst - jaoks võib praegusel kujul sõnastatud koostööootus tekitada segadust selle kohta, mida täpselt oodatakse, millises vormis koostöö peaks toimuma ning kuidas selle täitmist järelevalveliselt hinnatakse. Palume Finantsinspektsioonil seda ootust	Selgitatud	Märgukiri jääb siin üldiseks, viidates heale praktikale, kus näiteks turuosaliste jagatav teave aitab leida parimaid praktikaid. Koostöö eesmärgiks on maandada pettuseriski ja seeläbi kaitsta nii kliendi kui ka finantsasutuse enda huve, kuivõrd finantspettus tekitab kahju mõlemale poolele. Mööname, et koostöö sõltub osapoolte tahtest seda teha ning

	täpsustada ning selgitada selle minimaalseid rakenduskriteeriumeid.		see ei ole alati konkreetse finantsasutuse tagada.
37.	Toetame kogu sektorit hõlmava koostöö põhimõtet. Oleksime tänulikud teabe eest Finantsinspektsiooni olemasolevate või plaanitavate töörühmade ja infovahetuskanalite kohta, et saaksime turuosalisena aruteludes võimaluse korral osaleda.	Selgitatud	Ka täna on juba olemas häid näiteid koostöövormidest, sh erialaliitude sees.
38.	Märgukirja osas 8 kirjeldatud sektoriülese koostöö raames toetame ettepanekut luua kiireks teabevahetuseks ühtne kanal fondivalitsejate, teiste kontohaldurite, Pensionikeskuse ja vajalike pädevate asutuste vahel. Kanal võimaldaks kahtlase korralduse tulemuslikumalt tuvastada ja annaks asjaosalistele võimaluse reageerida. Samas kanalis võiksid olla nähtavad iga osalise rahapesu tõkestamise ja pettusejuhtumite kontaktisikud, et need oleksid kiiresti leitavad. Kuna pensionikoguja saab II ja III samba korraldusi anda nii meie, Pensionikeskuse kui ka teiste kontohaldurite kaudu ning kõik need korraldused läbivad keskset registrit, oleks Pensionikeskus kanali loomulik korraldaja. Pettusega saadud raha liigutamine võib olla ka rahapesu, seega toetaks ja tugevdaks sama kanal ühtlasi rahapesu tõkestamise koostööd. Mõistame, et mida rohkem on Finantsinspektsioonil teavet pettusejuhtumite ja -katsete kohta, seda paremini saab ta hinnata sektoriülest ohupilti ja hoiatada turuosalisi ning avalikkust uutest pettuseviisidest, toetades nii finantssektori usaldusväärsust. Juhul kui Finantsinspektsioon kaalub eeltoodu täitmiseks sellise teabe sagedasemat kogumist, palume märgukirjas täpsustada, milliste juhtumite kohta, millises vormis ja millise tähtajaga seda oodatakse.	Selgitatud	Võtame teadmiseks.